

Kako se murve cepijo.

(Konec)

Da se murva škode obvaruje, katero ji po navadi živina dela, jo gré poldrug seženj visoko od tal izpeljati.

Tudi s popkom ali z očesom se dajo murve cepiti. Ta tretja, nar manj navadna viža namestuje le cepljenje za kožo, če je deblo tako spačeno in tako garjevega lubada, da ga ni mogoče za kožo vcepiti. V ta namen se odločijo dvé, ali tri naj lepše in čverstejše iz verha drevesa pognavši mladike.

To cepljenje se vselej po sreči izide, in življenje drevesom ohrani, ktere bi na vsako drugo vižo konec vzele. Vendar bi ne bilo prav, ako bi to cepljenje sploh obveljalo, marveč ga imajo kmetovavci le takrat poskusiti, kadar ni mogoče murv za kožo cepiti, ali kadar je nevarnost, ako se cepljenje za kožo ponovi, ob drevesce priti.

Občinske gori omenjene vodila veljajo tudi od tega zadnjega načina; namreč, odrezati se morajo vse nepotrebne mladike, da cepljenim v čversto rast tolikanj potrebnega soka ne odtegujejo; potem gré tudi drevesca s ternjem ali s kako drugo rečjo ograditi, da jih živina nadlegovati in poškodovati ne more.

Če v naslednjem letu cepljeno drevesce zaželjeni nasledik pokaže in čversto na visokost in debelost raste, se mu ne smé po nobeni ceni perje smukati ali murve obrezovati, ker bi po takem ravnanji nepopravljivo škodo terpelo.

Ako bi se preveč cepičev prijelo, da bi jih drevesce rediti ne moglo, se mora o začetku spomladi nepotrebnih otrediti, da ostali čverstejši rastejo, in krepkejše mladike poganjajo. Tudi divje odrastlike, kateri včas pri tléh, iz debela, in iz verha poženejo, gré gladko odrezati. Nikdar pa ni dopustiti, da bi se cepiči, kateri po mnenji zabitih murvovajcov prenašlo kviško rastejo, prirezali, ker to napčno ravnanje murvi vso moč odvzame. Namesto da bi ta napčnost k rasti murve kaj pripomogla, ji tem več veliko škodo nakloni in pridelk mudí namesto da bi ga pospešila.

V 3. ali 4. letu po cepljenji se morajo murve osmukati, in to kolikor je mogoče, zgodej, to je, kakor hitro se sviloprejke izvalijo, da ima potem drevesce časa dovolj lepo rasti; pri ti priložnosti naj se nepotrebne mladike odrežejo, ali po potrebi pripognejo.

Zadnjič je treba še za lepo rašo murve skrbeti; zavolj tega se ji morajo z vednim ozirom na lego, v kateri se znajde, preobilni in popačeni odrastiki porezati. To delo se ne smé pred 3. in tudi ne po 4. letu opraviti. V ti starosti ni več nevarnosti, da bi se murva poškodovala, ko se je cep že popolnoma zarastel, rano zacelil, ter debelo in močno deblo izredil. Opomniti se mora, da, ako se to delo brez oziira na pičli dobiček, ktere ga bi perje verglo, o začetku spomladi, to je, konec sušca opravi, murva lepše zraste, in s pomočjo tega soka krepkejše mladike pognavši v drugem letu in tudi za naprej obilniše pridelke daja.

„Vod. za kmet. primorsk. in dalm.“

Národní običaji.

O virokih.

Gosp. Križnogorski govori v 27. listu „Novic“ o virokih, ali kakor on piše, o vroku. Ta prazna vera je tudi med štirškimi Slovenci razširjena; našel sem jo v Dalmaciji in v vojaški Krajini, pa tudi Italjani jo poznajo. Pri njih se virok velí: mal'occhio. Tudi pri starih Nemcih poznajo viroke „böses Auge“ svedški: onda õga, „schädlicher Blick“, pri Latincih: obliquus oculus (Horat epist. I., 14, 37.) primeri Virgilievo: „nescio quis teneros oculus nihi fascinat agnos (Virgil. „Eclog.“ 3, 103.) Persi (2, 34.) govori od „urenses oculi“. Od Tribalov in Illyrov piše Plini, da: „visu“ — effascinent

interimantque, quos diutius intueantur“ in da posebno hudo oko škoduje otročku (Plin. „Histor. natur.“ Lib. VII., cap. 2.).

Ker oko to bolezen napravi, in sicer hudo, jezno, močno oko, zato se bolezen velí viroki, ta je, virooki, od viri, vira, viro, stark, kräftig, sansk. vira „Kraft“ lat. vires, virtus itd.

Pisati toraj moramo virook, virooki, ali pa virok, nikdar pa ne vrok. Na Štirskem se še lepo čuje virok, al Kranjci so „Vokalvertilgeri“ *). Indiška boginja Kali se velí Virubakša „fortes, terribiles oculos (habens“ Vi-rooka; primeri serbsko: Kalooka djeva, to je, černooka.

Davorin Terstenjak.

Povestice.

Slutnja.

„Idiva v Verbovec — rečejo oče Benko ¹⁾ k svoji pošteni ženi Geri — tam bodo danas novega župana si volili. Lehko se nameri, da sreča doletí mojega bratanca, in potem bodeva dobro imela. Vi otroci pa bodite pridni; ti Bercko! si največi, vari svoje bratice in sestre.“

Z blagoslovljeno vodo se mož in žena poštropita, ter koračita proti Muri — oče Benko zmiraj deset stopinj naprej, mati Gera pa zadej, kakor je pri naših Slovencih navada.

Ko do brega vode prideta, je že brodar bil pripravljen, da ju prek pelja. Mati Gera stopijo naj zadnja v čoln; al pri vstopu jim robček padne v vodo. „Dragi moj Benko, to je hudo znamenje; bode se nama nesreča pripetila; ali nisi čul, kako neznano je terstje šumelo?“ „Ti si prava torklja ²⁾ — odgovori mož — morebiti si celó vodnega moža za perste zgrabila, ko si po robec segla; ali ni te še čajica ³⁾ po nosi poštropila — morebiti brodar Ivan ni brodar, ampak spremenjeni Latonja?“ ⁴⁾ „Vari, vari! ti ničesar ne verješ, pa se bodež že še enkrat prepričal; le posmehuj se“ — zaverne plašljiva Gera svojega moža. V tem ju je brodar srečno na drugo stran prepeljal.

Čez dvé uri sta bila v Verbovcu. Verbovec je velik varoš (mesto). Varoščani redijo lepe konje — in debele tikve, iz katerih so nekdej mlade žrebeta valili. Imajo staro cerkev, pa še stariši turn, ker so si turn prej postavili, kakor cerkev. V turnu je nekdej rastla telčna trava; al od onih dob, ko so varoškega bika v turn na pašo gonili, druga ne raste kakor mersave gobe. Varošima tri palače, pa še več koč; ulice so lepo, posebno poleti, kadar na pašo gonijo, potaracane (poflajštrane). Verbovcani so nekdej se v národno nošnjo oblačili — v lepe bele berguše, tenko robačo, pozimi v čoho in gaban ali v kozuh; sadaj imajo čez berguše „kveker“ in „burnus“.

Dosti ljudi je prišlo oni dan v Verbovec, ker so velik sejm imeli vsakrat Verbovcani, kadar so si novega župana volili. Vse si lahko tam kupil, — celó polževega

*) Kranjci samoglasnike, zlasti v govorjenji, res radi pogoltujejo; al kar se tiče „vrokov“ namesto „virokov“, tudi pri Štajercih in Korošcih ni drugače, ako nam morejo slovniki porok biti, da narod res tako govori kakor slovník piše. Poglejte slovník gosp. Murkota (Štajerca): besede „viroki“ nima; „vrok“ — pravi — je „das Schicksal, das Verhängniss“; „vročen — na — no, adj. dem ein Uebelbefinden zustösst, dessen Ursache man nicht kennt“ — poglejte dalje slovník gosp. Janežiča (Korošca); besede „viroki“ nima; „vroki“ m. pl. — pravi — so „Kopfweh“. „vročen — na — no“ wenn einem zufällig ein Uebelbefinden zustösst.“ Evo „Vokalvertilgere!“ Kaj pa, ko bi morebiti „vrok, vročen“ tisto korenino imela, kakor „vroč in vročina“ heiss warm, ker vroča glava je vselej očitno znamenje vročnega? Vred.

¹⁾ Benko, to je, Benedikt. Gera, to je, Gertrud. Bercko, to je, Briček; ²⁾ Torklja, to je, nesrečna žena; ³⁾ Čajica, to je neka vodna ptica; ⁴⁾ Od Latonje pravijo, da duše vozi prek vode, kakor Karon. V serbskem jeziku se velí Latov bro-